

[Pelle Voigt]

stillerne er vi af den opfattelse, at den meget vankelmødige holdning, man har mødt overtrædelserne af menneskerettighederne i Tyrkiet med fra den vestlige verdens side, fra EF-landenes side og fra flertallet i Europarådets side, har trukket de nuværende tilstande i Tyrkiet ud og forlænget diktaturets levetid.

At man stadig væk i dag i Tyrkiet oplever en vidt udstrakt anvendelse af tortur og forfølgelse af politiske modstandere, er der ingen der har bestridt i diskussionen her i dag. Alligevel er vi i den beklagelige situation, at vi nu har måttet finde os i at se Tyrkiet som fuldt medlem af Europarådets parlamentariske forsamling, og at vi oven i købet kommer i den situation, at vi her til sommer skal opleve Tyrkiet optræde som vært for Europarådets sommersession.

Det skyldes, at Europarådet ikke på noget tidspunkt har været i stand til at samle et flertal for det, som ville have været den eneste rigtige og konsekvente holdning i forhold til Tyrkiet, nemlig at man havde meddelt dette land, at så længe militærdiktaturet sad ved magten, så længe disse oplagte overgreb mod elementære menneskerettigheder fandt sted, havde Tyrkiet intet at gøre i denne forsamling eller for den sags skyld i landenes ministerråd. Men det er aldrig sket, og det er ikke noget tilfælde, at det ikke er sket; det afspejles i og for sig på fortræffelig vis i en række af de enkelte punkter, som nævnes i VS-forslaget.

I Europarådets parlamentariske forsamling har man oplevet, hvordan parlamentarikere fra lande med stærke økonomiske interesser i Tyrkiet har oprådt overordentlig aktivt for at afsvække kritikken af det tyrkiske militærregime og dets menneskerettighedsovergreb så meget som muligt. Det gælder lande, som har tætte militære forbindelser med Tyrkiet, det gælder lande, som har tætte økonomiske forbindelser med Tyrkiet, og det gælder sågar desværre parlamentarikere, der har store private økonomiske interesser i dette land, og som øjensynlig behersker ganske mange stemmer i denne forsamling.

Det er min opfattelse, at Europarådet på dette område ganske afgørende, dengang tiden var inde til det, svigtede sin grundlæggende opgave, og at den venlighed og denne serie af overenskomster, som vi nu ser, i modsætning til det, hr. Fischer var inde på, i

virkeligheden er med til at forlænge undertrykkelsen i Tyrkiet.

Jeg vil især, ud over forfølgelsen af politiske modstandere og torturen i fængslerne, pege på den omfattende undertrykkelse, der finder sted af befolkningen i Kurdistan, en undertrykkelse, som fysisk og især kulturelt til tider nærmest har karakter af noget, som man kunne betegne som et folkemord, en systematisk undertrykkelse af disse menneskers ret til at tale og skrive deres eget sprog og oven i købet en påtvingen denne befolkningsgruppe fremmede militærbaser, som de aldrig har ønsket og aldrig har bedt om.

Sådanne tilstande er naturligvis helt uforenelige med den europæiske menneskerettighedsdeklaration. Derfor er det så meget desto sørgeligere, at en række europæiske lande og en række europæiske parlamentarikere øjensynlig ikke tager denne deklaration mere højtideligt, end at man har taget Tyrkiet og Tyrkiets såkaldte parlamentarikere til sit hjerte og er begyndt at tale fornuft med dem, fordi der er sket visse lempelser i situationen i Tyrkiet.

Jeg tror, at man, hvis man skal gå til roden af dette, skal se på, hvorledes en lang række lande i EF, i Europarådet og i NATO har stærke økonomiske og militære interesser i ikke at lægge sig ud med de tyrkiske myndigheder. Jeg synes personlig, det var dybt forstemmende, at tilbagetrækningen af sagen ved menneskerettighedsdomstolen fra de 5 klagelandes side næsten på dato faldt sammen med en svensk ministers anførsel af en handelsdelegation til Tyrkiet til støtte for det betrængte svenske erhvervsliv. Hvis man prioriterer menneskerettigheder under eksport af fetaost eller under kortsigtede militærstrategiske betragtninger, sådan som der har været opræk til her, og sådan som den øjensynlig fortsat fra et flertal blandt de europæiske lande ønsker at gøre det, har genindførelsen af demokrati i Tyrkiet meget lange udsigter.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil allerførst lægge til – hvad jeg glemte i mit første indlæg – at kristeligt folkeparti er forhindret i at være til stede i salen, men har bedt mig om at understrege, at det, jeg sagde, blev sagt også på deres vegne.